

(Вечерње новости, 18.04.2009)

Министар чији наступи не остављају равнодушним ни домаћу ни страну јавност - или га бодре или га дочекају на нож - уочи почетка процеса пред Међународним судом правде о косовском питању, за "Новости" каже да у спољној политици нема места за "лично" и да он само ради свој посао: спроводи владину политику. Србија је у петак истрчала на хашки правни терен и ту ће покушати да докаже да самопроглашење косовске државе није имало упориште у међународном праву. А, као главни правни адут који смо проследили у Палату мира, Вук Јеремић, шеф српске дипломатије, наводи:

- Наша аргументација је врло обимна, а тврдимо, између осталог, да су 17. фебруара прошле године прекршени међународни документи: Резолуција 1244, Повеља УН и завршни акт из Хелсинкија. На нашем поднеску радили су најеминентнији међународни правни стручњаци. Пошто суд никада у историји није разматрао легалност акта сецесије, учешће у дебати у којој ће се одмеравати право на самоопредељење у односу на поштовање суверенитета и територијалног интегритета међународно признатих држава, био је професионални сан многих правника. Зато смо и успели да "регрутујемо" најбоље у наш тим.

*** Питање сецесије први пут се разматра пред судом, што овај случај чини до краја неизвесним...**

- У нашим дипломатским напорима обилато смо користили чињеницу да ће овај случај утицати на све будуће случајеве. Пошто су све државе имале право да пошаљу мишљење суду, гледали смо да што већи број њих, из различитих делова света, писмено доставе да се не слажу са косовском независношћу, односно, да је она противна међународном праву.

*** Јесу ли многобројни поднесци који иду у нашу корист искључиво резултат "убеђивања" наше дипломатије?**

- Сви до једног, практично, резултат су упорности, гласности и међународне свеprisутности Србије. Да нисмо са толико енергије објашњавали од каквог значаја ће бити резултат процеса, не знам колико би их било.

*** Знате ли какав је садржај поднесака за које се верује да ће помоћи одбрани става Београда?**

- Наш правни тим је све време размењивао мишљења са правним тимовима тих земаља и на бази тога могу рећи да велики број њих има аргументацију врло сличну нашој. Значај писаних изјава, међутим, лежи и у томе што је тиме зацементиран став тих држава о Косову. Сада је готово немогуће да оне сутра признају независност покрајине. Посебно је важно што су неке од њих из ЕУ, из чега произлази да ће у ЕУ бити немогуће икада постићи консензус око признавања независности Косова. Други битан аспект је то што се са већим бројем мишљења, поготово утицајних земаља, смањило простор за евентуалне притиске на суд.

*** Да ли ће за Суд бити одлучујући број земаља које су стале на нашу, односно, приштинску страну, и да ли ће снага земље и њена моћ бити пресудни?**

- Сам број није од пресудне важности. Суд ће се руководити међународним правом.

*** Куриозитет је то што се Кина одлучила да први пут пошаље своје мишљење поводом неког случаја пред МСП...**

- То је још један од елемената изузетности овог процеса. Он је тиме добио посебну тежину, имајући у виду значај и утицај Кине у свету, поготово у данима глобалне економске кризе.

*** Какав је редослед потеза који нас даље чекају пред судом? Кад може да се очекује пресуда?**

- Рок до кога свака земља има право да одговори на друге поднеске је 17. јули. У децембру се очекује усмено рочиште на коме могу да учествују све земље које су поднеле мишљење. Могуће су још једне усмене консултације после тога. За саопштавање мишљења суда нема рока, али није реално да то буде пре априла 2010. године. Како време буде одмицало, мислим да ће процес привлачити све већу пажњу

међународне јавности с обзиром на последице које ће пресуда носити.

*** Ако пресуда буде у нашу корист, може ли се десити да нека земља која је већ признала Косово, то признање повуче?**

- На основу разговора са министрима спољних послова неких земаља, могу да закључим да то уопште није немогуће. Не бих да спекулишем о броју оних које би то могле да учине, нити да у овом тренутку наводим које су то земље.

*** Чини ли вам се да сте ви лично на неки начин "заратили" са појединим земљама радећи на убеђивању да нас подрже у процесу пред МСП?**

- У међународним односима нема простора за „лично“. Ја заступам политику Владе, а она је кристално јасна када је реч о КиМ. Космет је саставни део Србије и наша недвосмислена уставна, а по мом уверењу, морална, политичка и историјска обавеза је да бранимо суверенитет и територијални интегритет земље. У тој одбрани Влада се определила за политичка, правна и дипломатска средства. Ја се, наравно, са таквом политиком из свег срца слажем. Мислим да за њу постоји велика подршка, не само у парламенту, већ и међу грађанима.

*** Од вашег уласка у Владу до данас као да се ситуација окренула: они који су вас тада подржали, данас вас критикују, тврдећи да се сва наша дипломатија свела на питање КиМ. Опозиција која је оспоравала ваш избор, готово да би вас пожелела у својим редовима...**

- Свака земља којој би територијална целовитост тако директно и драстично била угрожена и која би се определила за дипломатску борбу, имала би такав спољнополитички приоритет. Једнако важни приоритети су и: убрзавање европске интеграције и успостављање што је могуће бољих односа у региону.

*** У Црној Гори у вама виде кривца за лоше односе, спекулисало се да је пре посете Санадера тражено да не будете присутни, у Сарајеву вас нису примили на највишем**

нивоу... Имате ли проблем са комшилуком?

- Тешко ми је да схватим како је то Србија покварила односе са Црном Гором, када њихови грађани и капитал имају овде исти третман као и пре одлуке њихове владе о Косову. Моја посета Турској, у време доласка Санадера, одраније је била заказана, а у Сарајеву су ме примили сви које сам очекивао да сретнем. Имајући у виду како су се неки од суседа прошле године понели према Србији, и то не само у вези са Косовом, наши односи су прилично добри. И то пре свега захваљујући постављању Србије. Наставићемо да чинимо све да бисмо имали најбоље могуће односе са суседима јер је то нормална потреба сваке земље. Али, исто тако, ни по коју цену нећемо одустати од борбе за државне интересе Србије. Морамо имати одређену дозу самопоштовања да бисмо могли да очекујемо да нас и други поштују.

*** Смета ли вам или импонује што сте понели епитет "првог националисте" у влади?**

- Не размишљам о томе на такав начин, само спроводим владину спољну политику.

*** Ваши наступи, ипак, делују другачије у односу на све остале министре. Да ли то радите у своје име или имате подршку председника и Владе?**

- Нема у дипломатији места за "солажу". Ако желите да будете успешни, нема простора ни за шта друго осим за прецизно спровођење рационално осмишљене и институционално утемељене државне политике.

*** Да ли вам се некада деси да у контактима са страним дипломатама, који предначе у условљаванима, пређете на другачији речник од дипломатског? На пример, када причате са представницима САД и Холандије...**

- Мало је министара спољних послова који су дипломате, углавном су то политичари. Размењују се политички аргументи, разуме се, на пристојан и цивилизован начин. И са холандским колегом и са бившом америчком колегиницом увек сам на отворен начин представљао наша гледања. Они су према мени били исто такви.

*** Јесте ли им некад у четири ока рекли нешто што би им сваки Србин понекад рекао?**

- О стварима од фундаменталног значаја за државу мора се бити транспарентан. Нема простора за изношење једног става на састанку, а другог у јавности. Морамо да играмо отворених карата, да будемо врло јасни око тога шта желимо да постигнемо, шта смо спремни да урадимо, а шта нисмо. Јер, ако ту дође до неспоразума, последице по земљу и грађане некад могу бити трагичне. Ова земља нема капацитета и снаге да плаћа цехове неспоразума са светом као у прошлости.

*** Када мора, онда се плати... Као у „случају Ковачевић“?**

- Имајући у виду околности, постигнут је најбољи могући споразум и детаљи су саопштени јавности. Испоставило се да МСП и није био толико у центру догађања, колико су неки настојали да прикажу.

*** Економска криза изазвала је резервисаност према ширењу Уније. Да ли ће овај приоритет наше владе морати да сачека?**

- Европа у овом тренутку нема онај ранији ентузијазам према проширењу, али учлањење у ЕУ остаје стратешки циљ ове владе, колико год тешке и озбиљне препреке биле пред нама. Биће теже, узеће више времена, али, на крају, уверен сам да ћемо стићи до циља. Једина просперитетна будућност западног Блкана, и нас, као најважније земље на њему, је пуноправно чланство у ЕУ. Надам се да ће што пре доћи до консензуса за одмрзавање привременог споразума и да ће се на овај или онај начин доћи до сагласности око пуне сарадање са Хашким трибуналом. За грађане Србије биће од огромне важности да се ове годне начини велики искорак укидањем виза.

*** Колико сте задовољни улогом Еулекса на КиМ? Унмик тврди да су му се угасиле неке надлежности, Еулекс их не преузима, Срби трпе...**

- Преговори о шест тачака трају све време. Сваки почетак је тежак, има простора за

побољшање и треба бити стрпљив. Настављамо да радимо са међународном заједницом на спровођењу Резолуције 1244 и других одлука СБ. Уверен сам да ћемо за западни Балкан постићи будућност која подразумева европско чланство за све, без кршења Устава Србије.

*** Може ли се десити да Унмик остане само на папиру?**

- Наставићемо да чинимо све да УН мисија остане задужена за оно што предвиђају договори у СБ.

*** Руски амбасадор Конузин запито се да ли ће Србија као чланица ЕУ испољавати европску солидарност на штету Русије... Како ће се наше евентуално чланство у ЕУ одразити на односе са Москвом?**

- Србија ће сасвим сигурно бити члан ЕУ и сасвим сигурно од свих чланица ЕУ бити најбољи пријатељ Русије.

*** Јесте ли чули да се по граду прича да би вас неке странке опозиције радо виделе као свог министра, док неки људи из саме владе понешто и имају против вас?**

- Има критика и из опозиције...

*** Јесте ли у добрим односима са свим људима у Влади?**

- Сви имамо коректне, колегијалне односе.

*** Ако је била тачна информација у медијима, после ГО ДС требало је да ви и министар Шутановац "спустите лопту" и превазиђете неспоразуме? Је ли било**

таквог састанка?

- Немамо ми неспоразуме, а и често разговарамо.

*** Хоће ли Београд ускоро да одговори на предлог за новог амбасадора
Македоније?**

- Одлучили смо да македонском амбасадору дамо агреман. О томе ћемо на Ускрс и званично обавестити владу у Скопљу.

*** Када ће се решити питање амбасадора из Подгорице?**

- О томе има смисла говорити тек ако и када црногорска власт званично пошаље име кандидата.

*** Путуете готово свакодневно, имате ли уопште времена за приватан живот?**

- Приватни живот је, нажалост, прва жртва овог посла. Оно мало слободног времена које имам настојим да проведем у кругу породице и са пријатељима који су ми то били и пре него што сам почео да се бавим политиком.

*** Супруга ћути?**

- Питајте Наташу, ја боље да је не питам!

*** Где волите да изађете? Били сте на руским козацима - због руског амбасадора**

ИЛИ ШТО ТО ВОЛИТЕ...

- Веома волим руску музику, мислим да је тај концерт био једини на који сам стигао да одем у последње време.

*** Где ћете провести Васкрс?**

- Бићу са породицом у нашем селу у Шумадији.

(Разговарала Душица Радека)